

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MIASTA BOCHNIA
NA LATA 2017 – 2026

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZA 2017 R.**

*Opracowanie: Joanna Kuc
pracownik socjalny MOPS w Bochni*

Bochnia, 23 kwietnia 2018 r.

Rada Miasta Bochnia

Komisja Zdrowia, Rodziny i Pomocy Społecznej

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bochni przedstawia sprawozdanie za rok 2017 r. z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017 – 2026, przyjętej Uchwałą Nr XXXII/266/17 Rady Miasta Bochnia z dnia 30 marca 2017 r.

Realizacja celu strategicznego nr 1.

Zintegrowany system wsparcia rodziny i ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży

- 1.1. Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji i promowanie wartości rodziny
- 1.2. Profilaktyka uzależnień i innych zachowań ryzykownych
- 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona osób doświadczających przemocy

Rodzina jest strukturą społeczną, którą należy szczególnie chronić i wspierać, zwłaszcza, gdy jej funkcjonowanie ulega zmianie. W dobie zmieniającego się społeczeństwa, doświadczającego wielu kryzysów, w tym kryzysu wartości rodziny, jej modelu, funkcjonowania i systemu wychowania szczególnie istotną inicjatywą staje się wspieranie rodzin w umacnianiu ich wartości i znaczenia dla jakości społeczeństwa.

Promowanie wartości rodziny w społeczeństwie, szczególnie w oczach najmłodszego pokolenia, najczęściej zaczyna się w przedszkolu i szkole. Ww. placówki w ubiegłym roku licznie organizowały przedsięwzięcia o charakterze rodzinnym np. pikniki rodzinne, dni rodziny, obchody dnia matki, dnia ojca, dnia babci i dziadka czy dnia dziecka. Dane z placówek oświatowych zebrano w tabeli 1.

Tabela 1. Działania na rzecz promowania wartości rodziny w placówkach oświatowych

PLACÓWKI SZKOLNE	DZIAŁANIA NA RZECZ PROMOWANIA WARTOŚCI RODZINY I WYCHOWANIA	Liczba uczestników	Uwagi
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 (dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	Dzień Babci i Dziadka w klasach „0”	60 dzieci + członkowie rodziny	
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	Brak szczegółowych danych		
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	Brak szczegółowych danych		
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	Uroczyste spotkania z okazji Dnia Matki, Dnia Ojca oraz Dnia Babci i Dziadka	200 dzieci + członkowie rodziny	
	Piknik szkolny oraz z okazji święta patrona szkoły	500 osób (dzieci + członkowie rodziny)	
	Spotkania Klubu Miłośników Bolka i Lolka	x	5 spotkań, podczas których goście czytali dzieciom bajki i baśnie
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7 (dane obejmują Gimnazjum Nr 2)	Zajęcia z cyklu „Wychowanie do życia w rodzinie”	111 uczniów	
	Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny	200 osób	
	Piknik Rodzinny	380 osób	
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE			
Miejskie Przedszkole Nr 1	Dzień Babci i Dziadka	122 dzieci + członkowie rodziny	
Miejskie Przedszkole Nr 2	Dzień Rodziny	102 dzieci + członkowie rodziny	
	Dzień Babci i Dziadka	105 dzieci + członkowie rodziny	
Miejskie Przedszkole Nr 3	Dzień Babci i Dziadka Kolędowanie rodzinne	100 dzieci + członkowie rodziny	
Miejskie Przedszkole Nr 4	Spotkanie okolicznościowe: Dzień Babci i Dziadka	75 dzieci + członkowie rodziny	3 spotkania
	Pomoc dla rodzin „Świąteczna paczka”	udział wzięły dzieci wraz z rodzicami	1 akcja
Miejskie Przedszkole Nr 5	Uroczystości z okazji	x	9 spotkań

	Dnia Matki i Ojca		z dziećmi i rodzicami
	Spotkanie z psychologiem dla rodziców i nauczycieli	70 rodziców 20 nauczycieli	
	Gazetki tematyczne, artykuły dla rodziców o tematyce wychowania, rodziny	x	5 edycji
	Realizacja tematów kompleksowych dotyczących rodziny	225 dzieci	
	Akcja „Świąteczna paczka”	udział wzięły dzieci wraz z rodzicami	1 akcja
Miejskie Przedszkole Nr 6	Uroczystości przedszkolne: Dzień Babci i Dziadka, Piknik rodzinny, Dzień Mamy i Taty, zajęcia otwarte dla rodziców	140 + rodzice i dziadkowie	
	Program artystyczny i upominki dla pensjonariuszy DPS	16 dzieci	

Źródło: Dane zebrane z placówek oświatowych narzędziem „Karta wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bochnia na lata 2017 – 2026”

W działania na rzecz wspierania wartości rodziny i promowania przepływów międzypokoleniowych wpisuje się z szeroką ofertą **Miejskie Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka”**. W 2017 r. MCDiM „Ochronka” realizowało inicjatywy adresowane do całych rodzin m.in. pikniki rodzinne, dzień babci, dziadka, dzień dziecka, spotkanie opłatkowe. W **6 przedsięwzięciach** wzięło udział łącznie **400 osób**. Wydarzenia adresowane były zarówno do rodzin, opiekunów prawnych podopiecznych „Ochronki”, a niektóre z nich do szerszej społeczności. Spotkania były okazją do integracji różnych grup społecznych, wzmacniania potencjału dzieci młodzieży, spędzania wolnego czasu wspólnie ze swoją rodziną oraz stanowiły płaszczyznę do budowania pozytywnych relacji rodzinnych. Spotkania służyły także m.in. wzmocnieniu więzi międzypokoleniowych, podkreślaniu roli i znaczenia poszczególnych członków rodziny.

MCDiM „Ochronka” działa na rzecz zwiększania dostępności do zasobów kulturowych, rekreacji i sportu dla dzieci i młodzieży z rodzin, które mają trudności ekonomiczne w zaspokajaniu potrzeb poprzez m.in. umożliwienie bezpłatnego korzystania z oferty zajęć o charakterze rekreacyjno – sportowym: zajęcia na siłowni, sportowe rozgrywki ligowe, wyjazdy na zawody sportowe w Krakowie, zorganizowane turnieje sportowe (8 przedsięwzięć, 60 uczestników), jest organizatorem wyjazdów edukacyjno – wypoczynkowych dla łącznie 70 osób: w okresie letnim (kolonia nad morzem), w czasie ferii (zimowisko ze szkółką narciarską), organizuje wycieczki edukacyjne i rekreacyjne, m.in. do Zatoru – Park

Rozrywki i Dinozaurów, krajoznawcze wycieczki piesze i rowerowe (3 inicjatywy, 40 uczestników). Uczestnicy „Ochronki”: korzystają ze wsparcia w zakresie zaspakajania potrzeb pokarmowych poprzez codzienne (poniedziałek – sobota) przygotowywanie posiłków na warsztatach kulinarnych (60 osób).

Działania na rzecz promowania wartości rodziny i wychowania realizowane są także przez **Miejski Dom Kultury** poprzez wydarzenia i imprezy ogólnodostępne, plenerowe, jak i w siedzibie MDK, wzmacniające pozytywny wizerunek rodziny – 32 wydarzenia, wpierające przepływy międzypokoleniowe – 20 przedsięwzięć, umożliwiające aktywne formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i rodziny - 58 wydarzeń. Wśród inicjatyw MDK znalazły się m.in. wykłady z cyklu „ Ilustrowane muzyką historie rocka”, seanse filmowe „Kina pod chmurką”, wystawy plastyczne, zajęcia i koncerty chórów „Salt Singers”, „Złota Jesień”, projekcje filmów edukacyjnych dla młodzieży, przeglądy filmowe, koncerty kolęd, koncerty rockowe, zajęcia z gier planszowych, przegląd „Młode talenty”, warsztaty muzykowania ludowego, turnieje szachowe, a także warsztaty, spektakle i konkursy w Parku Rodzinnym „Uzbornia”. Dane szczegółowe znajdują się w sprawozdaniu z działalności Miejskiego Domu Kultury za 2017 r., które dostępne jest w siedzibie MDK, ul. Regis 1.

W ramach działalności **Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej** oferowany jest bezpłatny dostęp do multimedialnych kursów e-learningowych, obejmujących kursy językowe, szybkiego czytania, skutecznego zapamiętywania, sprawnego pisania na klawiaturze, fotografowania i fotoshop, do których wydano 190 kodów dostępu.

Zrealizowanych zostało 48 spotkań i zajęć edukacyjnych (1135 uczestników) dla dzieci ok. 3 lat z rodzicami/opiekunami w ramach Klubiku Skrzata w każdy czwartek. W ramach spotkań m. in.: bal przebierańców w Klubiku Skrzata, zajęcia z języka angielskiego metodą Helen Doron, zajęcia z książką, plastyczne, ruchowe. Cykliczne spotkania dla dzieci i rodziców Klubu Malucha zorganizowano także w Filii Nr 3 Biblioteki: 27 spotkań, w których uczestniczyło 182 rodziców i dzieci.

Biblioteka była również organizatorem:

1. Rodzinnej Majówki Literackiej w Parku Uzbornia. W programie znalazły się warsztaty teatralne z Teatrem Bajdurka, spektakl dla najmłodszych; „Znajdź zapomnianego” literacka gra terenowa; „Bajkoterapia, czyli bajki – pomagajki dla małych i dużych” spotkanie z aktorem Arturem Barcisiem; koncert rapera Arcadio oraz „Zielona czytelnia” i „Magiczne drzewo” – happening czytelniczy. W majówce uczestniczyło 285 osób.

2. Pikniku Rodzinnego w Parku Uzbornia. W programie: rozdanie nagród w konkursie #Kazimierz; „Pociąg do czytania”; Literacka gra terenowa dla dzieci z rodzicami

„Zastał Bochnię drewnianą...”; tańce, hulanki, swawole... - zabawy literackie. (203 uczestników)

3. Letniego Pikniku Literackiego w Parku Uzbornia. W programie: warsztaty kulinarne, które poprowadzili autorzy bloga Zabawa w Gotowanie; Teatr Maska i spektakl promujący czytelnictwo „Wyobraźnia czeka ukryta w bibliotekach”; animatorzy – Piraci, którzy poprowadzili piracką przygodę; zaaranżowano „zieloną czytelną”, zabawy i quizy literackie z nagrodami, ogłoszono wyniki konkursu pt. „Internetowy mem książkowy” (484 uczestników)

4. III letnie muzykowanie – koncert na różne instrumenty w wykonaniu młodych czytelników Filii Nr 3 oraz występ trio smyczkowego z PSM II stopnia w Krakowie, Filia Nr 3 (57 uczestników)

5. Współorganizacja „Rodzinnej niedzieli z NGO”, przygotowanie „Zielonej Czytelni” oraz bloku konkursów i zabaw dla dzieci, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bochni, Park Uzbornia. Piknik koordynowany przez Stowarzyszenie Rodzina Kłopinga w Bochni.

6. „Kolędy czas!” III koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu młodych czytelników Biblioteki i zespołu wokalnie - instrumentalnego, Filia Nr 3 (95 uczestników).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni po raz dwunasty stał się organizatorem **Spotkania Wigilijnego** dla podopiecznych MOPS: osób starszych, samotnych oraz całych rodzin z dziećmi. W spotkaniu uczestniczyło **180 osób** oraz zaproszeni goście – przedstawiciele władz lokalnych oraz przedstawiciele instytucji – na co dzień zaangażowani w niesienie pomocy potrzebującym. W czasie spotkania, oprócz kolacji wigilijnej, w rodzinnej atmosferze składano życzenia, łamano się opłatkiem, śpiewano kolędy, kultywując tradycję przeżywania Świąt Bożego Narodzenia. Spotkanie ubogacił repertuar zespołu muzycznego „Rea Band”. Dla najmłodszych nie zabrakło niespodzianek od św. Mikołaja, zgromadzonych podczas **XIII Miejskiej Akcji Charytatywnej** „Niech dla wszystkich dzieci zaświeci świąteczna gwiazdka”, organizowanej we współpracy z Kryta Pływalnia im. Jana Kota w Bochni oraz partnerstwie Studia Promocji i Reklamy Akces.

Do zorganizowania spotkania wigilijnego, jak co roku włączyły się osoby prywatne i sponsorzy: Piekarnia CORNETTO, Hurtownia GREMI, Cukiernia MAJA, Cukiernia TRADYCYJNA, Zakład Produkcyjny CONTIMAX, Zakład Produkcyjny BIOCHEM.

Uchwałą Nr XXXV/307/17 Rady Miasta Bochnia z dnia 29 czerwca 2017 r. został przyjęty do realizacji **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019**. Opracowanie programu i jego realizacja podyktowane są wymogami prawa i służą zwiększaniu skuteczności świadczonej pomocy na rzecz rodzin przeżywających problemy, zagrożonych kryzysem, zwłaszcza w obszarach związanych z realizacją

funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W prace nad opracowaniem ww. programu zaangażowani byli przedstawiciele placówek oświatowych, Miejskiego Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka” oraz pracownicy MOPS w Bochni.

Gminny Program Wspierania Rodziny podlega corocznej sprawozdawczości.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bochni w dniu 26 marca 2018 r. przedłożył Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej za rok 2017 r. oraz przedstawił informację o potrzebach związanych z dalszą realizacją powyższego Programu.

Powyższe sprawozdanie jest także dostępne w siedzibie MOPS.

W 2017 r. około 6% ludności miasta korzystało z pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Do najczęstszych powodów udzielania pomocy rodzinom należą długotrwała lub/i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, a także ubóstwo. Znaczącymi powodami przyznawania pomocy przez MOPS w Bochni są także bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym szczególnie wychowywanie dzieci w rodzinie niepełnej.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy

RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ - OGÓŁEM	776	1807	100 %
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	% OGÓŁU RODZIN*
UBÓSTWO	278	675	36 %
BEZDOMNOŚĆ	10	10	1 %
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA, W TYM:	37	201	5 %
- WIELODZIETNOŚĆ	22	147	3 %
BEZROBOCIE	191	558	25%
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	283	655	36 %
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	321	692	41 %
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO, W TYM:	191	617	25 %
- RODZINY NIEPEŁNE	101	307	13 %
- RODZINY WIELODZIETNE	20	120	6 %
PRZEMOC W RODZINIE	13	55	2 %
ALKOHOLIZM	74	125	10 %
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	8	15	1 %

*Dane nie sumują się do 100 %. W jednej rodzinie może występować więcej niż jeden powód.

Źródło: MPiPS-03 za 2017 r.

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej jedną trzecią stanowią rodziny z dziećmi, podobnie - rodziny emerytów i rencistów. Dane prezentuje tabela 3.

Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2017 r.

RODZINY OBJĘTE POMOCA SPOŁECZNA, w tym:	776	1807
RODZINY Z DZIEĆMI	162	676
RODZINY NIEPEŁNE	101	310
RODZINY EMERYTÓW I RECISTÓW	239	381

Źródło: Dane MPiPS – 03 za 2017 r.

W 2017 r. na wypłatę świadczeń z pomocy społecznej wydatkowano **1.689.173 zł.** W 126 rodzinach wypłacano zasiłki stałe, 199 rodzinom wypłacono zasiłki okresowe, 178 rodzin, w 132 rodziny z dziećmi, korzystało z pomocy w formie posiłku - w tym łącznie 580 dzieci.

Tabela 4. Udzielone świadczenia w 2017 r.

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE DECYZJĄ	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM	1037	x	1 689 173	496	1289
ZASIŁKI STAŁE, w tym:	126	1252	638 051	126	161
- dla osoby samotnie gospodarującej	108	1091	600 741	108	108
- dla osoby w rodzinie	18	161	37 310	18	53
ZASIŁKI OKRESOWE, w tym z powodu:	206	1309	252 509	199	492
- bezrobocia	71	403	121 972	68	193
- długotrwałej choroby	33	215	28 977	30	55
- niepełnosprawności	60	426	29 667	60	89
- inne przyczyny	42	265	71 893	41	155
SCHRONIENIE	10	39	21 195	10	10
POSIŁEK, w tym:	336	43565	224 710	178	645
- dla dzieci	272	35001	206 499	132	580
USŁUGI OPIEKUŃCZE, w tym:	110	24888	43 189	109	143
- specjalistyczne	6	610	26 273	6	23
ZASIŁKI CELOWE, w tym:	651	x	509 337	426	1018
- zasiłki specjalne celowe	234	402	117 721	213	511

Źródło: Dane MPiPS – 03 za 2017 r.

Oprócz pomocy materialnej, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2017 r. świadczyli pomoc w postaci **pracy socjalnej**, która jest

głównym narzędziem oddziaływania na rzecz zmiany sytuacji osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej oraz wspierania pozytywnych zmian w rodzinach. Z tej pomocy skorzystały łącznie 1624 osoby z **745 rodzin**.

Szczególną formą pomocy świadczonej rodzinom przeżywającym trudności w realizacji funkcji opiekuńczo - wychowawczych jest wsparcie asystenta rodziny. W MOPS wsparcie to jest realizowane przez **3 asystentów rodziny**. W 2017 r. z pomocy tej korzystało **65 rodzin**, w których wychowywało się łącznie **157 dzieci**.

Asystenci rodziny udzielają bocheńskim rodzinom niezbędnej pomocy i wsparcia w przeżywanych trudnościach, działają na rzecz poprawy sytuacji życiowej rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji małoletnich dzieci, prawidłowego wypełniania zadań wynikających z roli rodzica, co przeciwdziała konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Wsparcie asystenta rodziny prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną i ukierunkowane są na przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz podjęcia na nowo ról rodzicielskich.

W ubiegłym roku w **rodzinach zastępczych** wychowywało się **53 dzieci** z 29 rodzin biologicznych oraz **10 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych**.

W celu wzmocnienia działań pomocowych oraz ich koordynacji na rzecz niektórych rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny powoływane są **zespoły do spraw pracy z rodziną**. Zespoły te tworzy się w szczególnie trudnych i kryzysowych sytuacjach zaistniałych w rodzinie w celu zaplanowania i realizacji komplementarnej pomocy dla członków rodziny, a niekiedy podjęcia działań interwencyjnych. W 2017 roku zespół do spraw pracy z rodziną powołano na wniosek asystenta rodziny w **2 rodzinach**, które znalazły się w sytuacji kryzysowej.

W 2017 r. **współpracę z asystentem rodziny zakończyły 22 rodziny**: 9 rodzin z powodu zrealizowania założonych celów współpracy, 3 rodziny z powodu zaprzestania współpracy, w 1 rodzinie z powodu braku efektów współpracy i w 9 rodzinach z powodu zmiany metod pracy (zmiana miejsca zamieszkania, osiągnięcie pełnoletności przez ostatnie dziecko).

W 2017 r. na terenie Gminy Miasta Bochnia realizowano także programy wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi takie jak: Karta Dużej Rodziny, Bocheńska Karta Rodzinna, stypendia szkolne i zasiłki szkolne, jak również program Rodzina 500+.

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta przysługuje

niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom z co najmniej trójką dzieci. W 2017 r. Karty Dużej Rodziny wydano **63 rodzinom**, tj. 331 mieszkańcom Miasta Bochnia.

Program **Bocheńska Karta Rodzinna** również skierowany jest do rodzin wielodzietnych, zamieszkałych na terenie Miasta Bochnia. Celem Programu jest promowanie modelu rodziny z dziećmi i pozytywnego wizerunku rodziny poprzez zwiększenie rodzinom dostępności do dóbr kultury i sportu, usług komunikacji miejskiej oraz innych dóbr sprzyjających rozwojowi tych rodzin poprzez wprowadzenie oferty ulg i preferencji w usługach. Program Bocheńska Karta Rodzinna poszerza dotychczasowe formy wspierania rodzin przez samorząd bocheński, proponuje nowe rozwiązania oraz stwarza warunki i zachęty do aktywizowania się szerszych grup społeczności bocheńskiej i podmiotów gospodarczych.

W 2017 r. wydano 269 Bocheńskich Kart Rodziny dla **57 rodzin**. Oprócz oferty jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Bochnia rodziny mogą korzystać z ofert i zniżek u **61 Partnerów programu**. Ich lista zamieszczona jest na stronie www.bochnia.eu.

W 2017 r. wypłacono **stypendia szkolne** (zgodnie z ustawą o systemie oświaty) w łącznej kwocie 77 300 zł dla **108 uczniów**, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej i ich dochód nie przekroczył 514 zł miesięcznie na osobę w rodzinie. Wypłacono także **5 zasiłków szkolnych**, w łącznej kwocie 1 500 zł, przyznawanych uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

Od 2016 r. rodziny uzyskują wsparcie w ramach Programu **Rodzina 500 plus**. Z pomocy mogą korzystać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 r.ż. Każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci może otrzymać 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. W przypadku rodzin z dochodem poniżej 800 zł netto na osobę rodzina otrzymuje wsparcie także na pierwsze dziecko. Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1200 zł netto.

W 2017 r. ze **świadczenia wychowawczego** skorzystało **2400 rodzin**, na 3543 dzieci. Wypłacono łącznie 36 599 świadczeń.

Tabela 5. Świadczenia rodzinne wypłacane przez MOPS w Bochni w 2017 r.

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA OSÓB W RODZINIE	
			OGÓŁEM	W TYM DZIECI
Zasiłki rodzinne, w tym:	923	16963	3432	1775

- do 5 lat	433	4602	1713	888
- od 5 do 18 lat	703	11702	2748	1489
- od 18 do 21 lat	156	1264	619	347
- powyżej 21 lat	4	25	16	8
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	724	6347	2919	1566
- urodzenia dziecka	82	85	341	172
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	74	554	298	149
- samotnego wychowywania dziecka	83	1062	248	155
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	69	819	305	180
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	12	115	57	34
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	59	704	264	157
- rozpoczęcia roku szkolnego	576	971	2438	1331
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, w tym:	40	255	159	87
-- na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	14	114	60	33
-- na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	26	141	99	54
- wychowywania w rodzinie wielodzietnej	190	2601	1013	646
Zasiłki rodzinne z dodatkami	923	23310	3 432	1775
Zasiłki pielęgnacyjne*	684	7668	x	x
Świadczenia pielęgnacyjne	72	774	145	68
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	222	230	843	401
Świadczenie rodzicielskie	122	890	X	x
Świadczenie „Za życiem”	5	6	16	9
RAZEM	1755	33514	4663	2050

*dla dorosłych i dzieci

Źródło: dane Samodzielnej Sekcji Świadczeń Rodzinnych

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił 33 514 świadczeń rodzinnych, w tym **23 310 zasiłków rodzinnych z dodatkami**.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego zależne jest m.in. od kryterium dochodowego. Zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 PLN. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności zasiłek rodzinny przysługuje jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 PLN.

Do zasiłku rodzinnego mogą przysługiwać dodatki:

- Dodatek z tytułu urodzenia się dziecka
- Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- Dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
- Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne, oprócz zasiłków rodzinnych, wypłacono także pomoc w formie zasiłków pielęgnacyjnych oraz świadczeń pielęgnacyjnych z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w związku z koniecznością sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Ponadto **145 rodzinom** wypłacono świadczenia z **funduszu alimentacyjnego**. Świadczenia te przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł miesięcznie. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Od 1.01.2017 r. wypłacane jest także nowe świadczenie „**Za życiem**”. Mogą z niego skorzystać rodzice dziecka żywo urodzonego posiadający wymagane zaświadczenie lekarskie stwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka. Wysokość jednorazowego świadczenia wynosi 4000,00 zł. Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu. W 2017 r. MOPS wypłacił **6 świadczeń dla 5 rodzin**.

Szczegółowe dane dotyczące ilości wypłaconych świadczeń rodzinnych zawarte zostały w tabeli 5.

Informacje o powyższych świadczeniach dostępne są w siedzibie MOPS oraz na stronie internetowej www.mopsbochnia.pl.

Rodzinom z dziećmi w placówkach oświatowych, udzielana jest **pomoc psychologiczna i pedagogiczna**, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania występowaniu trudności wychowawczych.

Według danych Miejskiego Zespołu Edukacji w 2017 r. objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną na podstawie orzeczeń i opinii Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej było **602 uczniów w 5 szkołach**. Każda ze szkół podstawowych realizuje pomoc dla uczniów w formie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne, zajęć logopedycznych, terapeutycznych oraz dydaktyczno – wyrównawczych. Rodzice mogą korzystać z konsultacji indywidualnych, rozmów z pedagogami i wychowawcami, których zadaniem jest wspieranie funkcji wychowawczej rodziny.

Zakres udzielanej pomocy w poszczególnych placówkach prezentują dane zebrane w tabeli 6.

Tabela 6. Pomoc udzielana rodzinom w szkołach i przedszkolach w 2017 r.

PLACÓWKI SZKOLNE	Porady dla dzieci	Porady dla rodziców
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 (dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	275	207
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	96	85
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	103	26
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	85	120
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7 (dane obejmują Gimnazjum Nr 2)	98	59
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE		
Miejskie Przedszkole Nr 1	27	10
Miejskie Przedszkole Nr 2	53	bd.
Miejskie Przedszkole Nr 3	58	bd.
Miejskie Przedszkole Nr 4	21	3
Miejskie Przedszkole Nr 5	34	20
Miejskie Przedszkole Nr 6	50	bd.

Źródło: Dane zebrane z placówek oświatowych z terenu Gminy Miasta Bochnia

Placówki oświatowe podejmują także działania informacyjne i profilaktyczne, skierowane do wszystkich rodziców, podczas zebrań wywiadowczych, organizują pogadanki na tematy związane z wychowaniem i zagrożeniami, wspierają proces

wychowania dzieci i młodzieży. W szkołach dostępne są informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy w instytucjach na terenie miasta.

Pracownicy ww. placówek współpracują z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, Strażą Miejską, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie pomocy rodzicom i dzieciom w rozwiązywaniu pojawiających się trudności.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowana jest pomoc dla dzieci i młodzieży w formie wolontariatu. **Wolontariat** to dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych osób lub społeczeństwa, wykraczająca poza związki rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Wolontariuszem może zostać każdy, zarówno student, osoba pracująca, emeryt, osoby bezrobotne. Bardzo często jedynym kryterium jest silna motywacja do niesienia innym pomocy. W MOPS pomoc wolontariusza jest skierowana do dzieci i młodzieży. Jej celem jest pomoc w nauce i wyrównywaniu braków edukacyjnych np. z matematyki czy języka obcego. Wykonywanie świadczeń przez wolontariuszy wymaga posiadania odpowiednich kwalifikacji, a powierzone zadania powinny zostać odpowiednio dobrane do ich predyspozycji. Ważne, aby praca wolontariusza stanowiła uzupełnienie działań wykonywanych przez pracownika socjalnego i asystenta rodziny. Wolontariusz nie jest pracownikiem ośrodka pomocy społecznej. Swoje świadczenia wykonuje na mocy tzw. porozumienia zawartego w formie pisemnej .

W naszym Ośrodku pracę w rodzinach wspiera **16 wolontariuszy**, którzy w 2017 r., podpisali porozumienia o wolontariacie. Wśród wolontariuszy znajduje się 1 studentka oraz 13 licealistów, a także 1 osoby dorosła zaangażowana w działalność Klubu Integracji Społecznej.

Wolontariusze świadczą nieodpłatną pomoc, głównie pomoc w nauce, łącznie **dla 15 dzieci**. Pomoc w formie wolontariatu otrzymały także **2 rodziny**, w których oprócz pomocy w nauce dzieciom szkolnym, prowadzono pracę w formie zabawy i wspierania rozwoju. Wsparcie wolontariuszy skierowane do rodzin ma na celu modelowanie prawidłowych postaw członków rodziny poprzez zabawę i edukację dzieci oraz rodziców w środowisku rodzinnym. Ich praca w rodzinie stanowi namiastkę rodziny wspierającej.

Praca wolontariuszy w Ośrodku pozwala na poszerzenie zakresu usług świadczonych przez MOPS, możliwość objęcia wsparciem większej liczby osób, integracje społeczną, szybsze reagowanie na potrzeby klientów oraz uzyskanie dodatkowego źródła informacji o potrzebach i problemach bocheńskich rodzin.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera rodziny w organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. W 2017 r. skierowano **60 dzieci** na letni wypoczynek w formie

dochodzeniowego obozu rekreacyjno – sportowego (3 turnusy po 20 osób), organizowanego przez Krytą Pływalnię w Bochni.

Ponadto **3 dzieci** z rodzin objętych pomocą tut. MOPS wyjechało na kolonię w Dźwirzynie w terminie 4.08.2017 r. – 13.08.2017 r. organizowaną przez sieć handlową Intermarchè, a **4 dzieci** skorzystało z dwutygodniowego wypoczynku w Rabce Zdroju, zorganizowanego przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Miejskie Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka” w ramach swojej działalności również organizuje letni i zimowy wypoczynek dla swoich wychowanków. W 2017 r. w 3 zorganizowanych tego rodzaju przedsięwzięciach wzięło udział łącznie **70 dzieci**.

Szeroką ofertą spędzania czasu wolnego dysponowała **Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna**, w której w 2017 r. w 185 wydarzeniach uczestniczyło 4263 dzieci. W ofercie znalazły się m.in. Ferie w Bibliotece, Noc w Bibliotece, Roztańczona Biblioteka, spotkanie fanów gier planszowych „Planszownia czyli rzuć kostką”, spotkania autorskie, czytelnicze, spektakle, kiermasz książek, warsztaty twórczego pisania dla dzieci i młodzieży, wieczór wróżb andrzejkowych, spotkania ze świętym Mikołajem oraz cykliczne spotkania Klubu Skrzata i Klubu Malucha.

Biblioteka organizowała także Rodzinną Majówkę Literacką w Parku Uzbornia, Letni Piknik Literacki oraz Rodzinną niedzielę z NGO. Z inicjatywy Biblioteki działa także „Zielona Czytelnia”. Z powyższych inicjatyw skorzystało 769 osób.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w 2017 r. oferował liczne formy aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Wśród 118 przedsięwzięć, z których korzystało łącznie 4918 osób znalazły się zarówno działalność sekcji sportowych oraz organizacja sportowych wydarzeń w Hali Widowiskowo – Sportowej.

Miejski Dom Kultury w Bochni oferuje możliwość rozwijania pasji w sekcjach muzycznych, tanecznych, filmowych, plastycznych, fotograficznych, teatralnych, sportowych, a także z zakresu modelarstwa lotniczego czy robotyki. Ponadto w ramach działań profilaktycznych przeprowadzono wykłady, seanse filmowe, wystawy plastyczne i koncerty. MDK był także organizatorem ogólnodostępnych cyklicznych spotkań miłośników gier planszowych, przeglądu „Młode Talenty”, koncertów, projekcji filmów dla młodzieży, turniejów szachowych. W 8 przedsięwzięciach uczestniczyło 1437 osób.

Ponadto MDK prowadził w 2017 r. spotkania rodzinne w Parku Rodzinnym Uzbornia, w programie których znalazły się zajęcia warsztatowe, konkursy i spektakle dla rodzin z dziećmi. W 3 inicjatywach wzięło udział 2230 osób.

Działania na rzecz organizacji dzieciom i młodzieży czasu wolnego realizowane są w placówkach oświatowych na terenie miasta. W każdej szkole podstawowej

działa świetlica szkolna. Ponadto w szkołach realizowane są kółka zainteresowań i kluby o różnej tematyce. Do udziału w zajęciach pozalekcyjnych zaproszeni są wszyscy uczniowie w ramach szkoły.

Tabela 7. Organizacja czasu wolnego w placówkach oświatowych

Placówka	Liczba przedsięwzięć	Działania
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 1 (dane obejmują Gimnazjum Nr 1)	48	Szkolny klub wolontariatu, „Noc w szkole”, zabawy andrzejkowe, bale szkolne, ogniska szkolne, wycieczki, wyjazdy do schroniska, szkolny Klub Pickwicka, zajęcia muzyczne, teatralne, informatyczne, sportowe
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2	23	Koła zainteresowań: plastyczne, taneczne, aktorskie, PCK, wolontariat, klub historyczny, trening piłki ręcznej, judo
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4	37	dyskoteki, wycieczki, „Noc w Kopalni”, kino, teatr, opera, dzień sportu
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5	34	szkolne koło PTTK, ogniska integracyjne, jasełka, przedstawienia, „Noc Odkrywców”, Szkolna Liga Szachowa
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 7 (dane obejmują Gimnazjum Nr 2)	30	zajęcia sportowe, koła zainteresowań, wycieczki

Źródło: Dane zebrane, opracowanie własne

Ponadto w ramach Stowarzyszenia „Przyjaciele Piątki”, działającego przy Szkole Podstawowej Nr 5, przy dofinansowaniu z budżetu Gminy Miasta Bochnia, zorganizowana została 4-dniowa wycieczka historyczno – turystyczna ze zwiedzaniem muzeów i najciekawszych miejsc Sudetów, w której uczestniczyło 32 dzieci, w tym dzieci z rodzin o niskim statusie ekonomicznym (dane WPIRM UM Bochnia).

Stowarzyszenie „Ochronka Dom – Serce – Ludzie”, działające przy MCDiM „Ochronka”, także przy dofinansowaniu z budżetu GMB, zorganizowało Turniej tenisa stołowego dla młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w którym uczestniczyło 30 osób (dane WPIRM UM Bochnia).

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2017 został przyjęty Uchwałą Nr XXX/242/17 Rady Miasta Bochnia w dniu 26 stycznia 2017 r. Jako zadania priorytetowe w ww. programie przyjęto:

1. Zapewnienie działalności Miejskiego Centrum Dzieci i Młodzieży – „Ochronka” w Bochni – placówki wsparcia dziennego realizującej zadania wynikające z profilaktyki uniwersalnej i selektywnej.
2. Prowadzenie działalności pomocowej w Punkcie Konsultacyjnym dla rodzin dotkniętych uzależnieniem i współuzależnieniem.
3. Podejmowanie działań o charakterze informacyjno – edukacyjnym adresowanych do różnych grup społecznych, w tym również do grup niezdiagnozowanych, jako zagrożone.
4. Zapewnienie dostępu do oferty programów szkoleniowych dla osób udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.
5. Promowanie alternatywnych, sprzyjających zdrowiu form spędzania czasu wolnego.

Program podlega sprawozdawczości rocznej. Kierownik MCDiM „ Ochronka” w dniu 25 stycznia 2018 r. przedłożyła Radzie Miasta Bochnia sprawozdanie z realizacji zapisów ww. programu w 2017 r.

Sprawozdanie dostępne jest także w siedzibie MCDiM „Ochronka”, ul. Sienkiewicza 2.

Z pomocy **Miejskiego Centrum Dzieci i Młodzieży „Ochronka”** korzystają dzieci wychowujące się w środowiskach rodzinnych dotkniętych wieloma problemami, w tym również problemem uzależnienia rodziców od alkoholu. Placówka dysponuje 60 miejscami.

Tabela 8. Trudności rodzin dzieci uczęszczających do MCDiM „Ochronka”

Rodzaj trudności w rodzinie	% do ogółu rodzin*
problemy alkoholowe	60
samotnie wychowujący rodzic	20
przemoc domowa	30
przewlekła choroba rodzica	20
brak umiejętności wychowawczych	90
kryzysy rodzinne (rozstania rodziców, śmierć rodzica, problemy finansowe, nagła utrata pracy itp.)	90

*Dane nie sumują się do 100% - w jednej rodzinie występuje na ogół więcej niż jedna dysfunkcja

Wsparcie świadczone dzieciom w MCDiM „Ochronka” polega na pomocy psychologicznej, pedagogicznej, pomocy w nauce, odkrywaniu i rozwijaniu talentów dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Jest to sprawdzająca się w społeczności lokalnej forma kompensowania braków środowiskowych. „Ochronka” zapewnia bezpieczne i przyjazne warunki pobytu młodzieży, strukturalizuje czas wolny i promuje

wartościowe sposoby jego spędzania. W pomocy dzieciom stara się oddziaływać na rodziny i korygować ich funkcjonowanie.

W 2017 r. pomocą w MCDiM „Ochronka” objętych zostało **64 dzieci. 45 rodzinom** udzielono **120 konsultacji i porad.**

MCDiM „Ochronka” realizuje całoroczne warsztaty, programu socjoterapeutyczne oraz profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą z grup ryzyka. Wszyscy wychowankowie MCDiM „Ochronka” obowiązkowo uczęszczają na zajęcia socjoterapeutyczne, a uczniowie klas gimnazjalnych dodatkowo na zajęcia profilaktyczne.

W placówkach oświatowych zostały opracowane **Programy Wychowawczo - Profilaktyczne**, na podstawie których realizowane programy klasowe wspierają wszechstronny rozwój uczniów w sferach: fizycznej, intelektualnej, społecznej, emocjonalnej i duchowej. Realizowano programy profilaktyczne i inne działania poświęcone przeciwdziałaniu podejmowania przez małoletnich zachowań ryzykownych, m.in.:

- program „ Spójrz inaczej”
- program „Cukierki”
- program „Trzy koła”
- godziny wychowawcze poświęcone profilaktyce uzależnień
- rozmowy indywidualne z rodzicami dotyczące zachowań ryzykownych
- badania ankietowe dotyczące uzależnień
- apel profilaktyczny „Palenie jest niemodne”
- turniej międzyklasowy z tematyki przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży
- program „Proszę nie pal przy mnie”
- „Czyste powietrze wokół nas” (program profilaktyki antynikotynowej SANEPID Bochnia)
- „Bieg po zdrowie”
- „Trzymaj formę”
- „Znajdź właściwe rozwiązanie”
- „Magiczne Kryształy”
- Promocja zdrowego odżywiania: Śniadanie daje moc, Szklanka mleka, Owoce w szkole
- spotkania z funkcjonariuszem Straży Miejskiej na temat bezpieczeństwa
- konkurs plastyczny dot. szkodliwości palenia tytoniu

Działaniami z zakresu profilaktyki objęto wszystkich uczniów szkół.

Przy udziale środków z budżetu Gminy Miasta Bochnia, w ramach działalności PCK Oddział w Bochni, zorganizowano Olimpiadę Promocji Zdrowia, konkursy plastyczne, hapenning – przeciwdziałanie nałogowi palenia tytoniu. W działaniach

uczestniczyło 90 osób (dane WPiRM UM Bochnia).

W strukturach MOPS działa **Miejski Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy**, gdzie istnieje możliwość uzyskania konsultacji psychologicznych, terapeutycznych, prawnych oraz wsparcia informacyjnego ze strony pracownika socjalnego. Tabela 5 prezentuje dane liczbowe dotyczące konsultacji udzielonych w ww. Punkcie.

Łącznie zrealizowano **1041 godzin** konsultacji i porad.

Tabela 9. Konsultacje w Miejskim Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym dla Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w 2017 r.

RODZAJ KONSULTACJI	LICZBA KONSULTACJI
osoby uzależnione od alkoholu	333
osoby współuzależnione	33
osoby doznające przemocy	12
osoby stosujące przemoc	2
dorośle dzieci alkoholików	0
konsultacje inne	19
TYP KONSULTACJI	LICZBA ZREALIZOWANYCH GODZIN
- prawne	206
- psychologiczne	196
- terapeutyczne	543
- z zakresu pomocy społecznej	96

Źródło: opracowanie własne

Pomoc rodzinom borykającym się z problemem alkoholowym, oprócz punktu konsultacyjnego, świadczy **Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, do której w 2017 r. wpłynęło 50 wniosków o podjęcie działań wobec osób, u których może występować problem alkoholowy. Na wezwanie Komisji stanęły 32 osoby, z których 27 skierowano na konsultacje specjalistyczne, 22 osoby zostały zobowiązane do realizacji leczenia odwykowego.

Pracownicy MOPS w Bochni skierowali w 2017 r. 25 wniosków o podjęcie działań wobec osób z problemem alkoholowym, 11 osób podjęło leczenie uzależnienia.

Na terenie miasta działa **Stowarzyszenie „Nowa Szansa”**, które świadczy wsparcie osobom uzależnionym i ich rodzinom w radzeniu sobie z problemem uzależnienia. W ramach stowarzyszenia odbywają się cotygodniowe spotkania tzw. Grupy AA oraz istnieje możliwość konsultacji indywidualnych z osobami, które nałóg pokonały. Stowarzyszenie organizuje także weekendowe warsztaty dla osób uzależnionych i ich rodzin m.in. w Lubaszowej i Gliczarowie Górnym k. Zakopanego,

gdzie w rodzinnej atmosferze i zachwycających okolicznościach przyrody, wzmacniają własne kompetencje w walce z nałogiem.

Działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych zachowań ryzykownych realizuje **Straż Miejska** w Bochni. Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i prawa miejscowego.

Straż Miejska prowadzi Centrum Monitoringu Miasta Bochnia, w ramach którego dysponuje 17 kamerami obrotowymi i 2 stałopozycyjnymi. 24 kamery zlokalizowane są w Rodzinnym Parku Uzbornia. Zapis obrazu zdarzeń w miejscach publicznych odbywa się całodobowo i rejestrowany jest na dyskach. W godzinach 7.00 – 23.00 operator monitoringu prowadzi bezpośredni podgląd obrazu z dowolnie wybranych kamer. Obserwacja i rejestrowanie obrazu zdarzeń w miejscach publicznych przy użyciu środków technicznych ma na celu utrwalanie dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, przeciwdziałania przypadkom naruszania spokoju i porządku w miejscach publicznych, ochrony obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

W 2017 r. Straż Miejska ujawniła 162 wydarzenia w zakresie naruszenia ładu i porządku publicznego. Wobec sprawców zastosowano środki oddziaływania wychowawczego w postaci postępowania mandatowego, pouczenia lub wniosku o ukaranie do właściwego miejscowo sądu.

W 2017 r. system monitoringu nie był rozbudowywany.

Straż Miejska w Bochni realizowała zajęcia edukacyjne oraz prewencyjno – profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w zakresie kształtowania w nich właściwych postaw i bezpiecznych form postępowania w różnych sytuacjach zagrożenia. Tematyka organizowanych spotkań i wygłaszanych prelekcji dostosowana była do odpowiednich grup wiekowych, poziomu edukacyjnego oraz możliwości psychofizycznych słuchaczy. W 2017 r. koordynatorzy ds. profilaktyki w ramach projektu „Bezpieczna szkoła i wszystko dookoła” zrealizowali następujące programy prewencyjno – edukacyjne: „Zebra”, „Bezpieczne miasteczko”, „Odblaskowa szkoła”, „Bezpieczny przedszkolak”, „Bezpieczna droga”, „Bezpieczne wakacje”, „Odpowiedzialność karna osób nieletnich i młodocianych”, „Profilaktyka ryzykownych zachowań oraz temat HIV i AIDS”.

W 2017 r. z oferty programowej straży miejskiej skorzystało **8 placówek oświatowych** z terenu miasta. Przeprowadzono **44 spotkania edukacyjne**, łącznie uczestniczyło w nich **1 379 osób**.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2017 - 2021 został przyjęty Uchwałą Nr XXXV/306/17 Rady Miasta Bochnia w dniu 29 czerwca 2017 r.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności pomocy świadczonej osobom uwięzonym w przemoc oraz ochrona ofiar przemocy. Cel ten realizowany jest poprzez: podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, zapewnienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny, pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracowników z instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy i pomaganiem w sytuacji jej wystąpienia oraz integracja i koordynacja działań podejmowanych na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Program podlega sprawozdawczości rocznej. Dyrektor MOPS w Bochni w dniu 19 lutego 2018 r. przedłożył Radzie Miasta Bochnia sprawozdanie z realizacji ww. programu w 2017 r.

Sprawozdanie dostępne jest także w siedzibie MOPS w Bochni, ul. Kolejowa 14.

Działania profilaktyczne i interwencyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmowane są w ramach **Zespołu Interdyscyplinarnego**.

W 2017 r. prowadzono procedurę **„Niebieskiej Karty” w 123 rodzinach dotkniętych przemocą** (założono 84 „Niebieskie Karty” w rodzinach). Połowa rodzin dotkniętych przemocą to rodziny z dziećmi. W 2017 r. zakończono 58 procedur w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz w oparciu o rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” do pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz stosującymi przemoc powołanych jest 14 stałych grup roboczych, które spotykają się minimum 3 razy do każdej sprawy w celu stworzenia indywidualnego planu pomocy rodzinie, jego realizacji i monitorowania. W skład grup roboczych obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele: jednostki organizacyjne pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty oraz ochrony zdrowia. W odrębnym sprawozdaniu informowano szczegółowo o działaniach podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym miejscu zaznaczam jedynie, że działania te są coraz bardziej profesjonalne i przynoszą (choć nie we wszystkich przypadkach) efekty w postaci zatrzymania przemocy.

W ramach pracy Zespołu podejmowane są także działania profilaktyczne. W ubiegłym roku opublikowano **1 artykuł** dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach („Zwiastun Maryi”), informacje zostały zamieszczone także na stronie internetowej MOPS. Ponadto zorganizowano 5 spotkań profilaktycznych w MOPS dla przedstawicieli instytucji prowadzących pracę z rodziną na terenie Bochni (pracownicy szkół, przedszkoli, sądu, poradni zdrowia) oraz

rozdysponowano **1155 ulotek** dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.

Wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne osobom w kryzysie świadczy na terenie Bochni również **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**.

Od kwietnia 2017 r. OIK realizuje projekt „OIK całą dobę”, w ramach którego pomoc pracowników Ośrodka świadczona jest 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Ponadto, w OIK, utworzono miejsca hostelowe dla osób, które znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji z uwagi na doświadczaną przemoc w rodzinie. W ubiegłym roku pomocy tej udzielono 4 osobom z terenu miasta Bochnia.

Z pomocy OIK w 2017 r. korzystało łącznie 704 osobów, w tym **322 mieszkańcy Bochni**. Zrealizowano 3 programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc, w którym uczestniczyło 3 mężczyzn z terenu miasta Bochnia oraz grupę psychoedukacyjną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w której uczestniczyły 3 kobiety z terenu miasta Bochnia. Zorganizowane zostały również warsztaty dla dzieci i młodzieży „Złość, agresja, przemoc”, wykłady dla rodziców, warsztaty dla szkół, szkolenia rady pedagogicznej oraz spotkanie szkoleniowe dla dyrektorów szkół.

Dzieci z rodzin, w których występuje problem przemocy otaczane są wsparciem w MCDiM „Ochronka”, w ramach którego prowadzone są rozmowy wspierające z dzieckiem i członkami rodziny.

Placówki oświatowe realizowały następujące działania profilaktyczne:

- spektakl profilaktyczny „Przeciw przemocy – prawidłowa komunikacja”
- zajęcia profilaktyczne prowadzone przez funkcjonariuszy policji ds. nieletnich dla uczniów klas V-VI
- warsztaty profilaktyczne prowadzone przez pracowników OIK w Bochni
- spektakl profilaktyczny „Kopciuszek”
- udzielanie informacji o procedurze Niebieskie Karty, eksponowanie plakatów, kolportaż ulotek z MOPS, gazetki tematyczne
- program zajęć profilaktyczno – wychowawczych „Spójrz inaczej na agresję”
- Szkolny Dzień Przeciw Przemocy
- Piknik Rodzinny
- zajęcia edukacyjno – wychowawcze dla przedszkolaków „Chrońmy dzieci” Fundacji „Dajemy dzieciom siłę”

Fundacja Obrony Praw Dziecka KAMAKA, przy wsparciu finansowym ze środków budżetu Gminy Miasta Bochnia, otrzymanych w ramach konkursu, realizowała działanie pn. opracowanie prawnych metod wspierania działań zapobiegających przemocy na tle alienacji rodzicielskiej (Dezyderat Komisji Praw Człowieka Senatu RP) oraz udzielała pomocy prawnej rodzicom dotkniętym problemem alienacji rodzicielskiej.

Realizacja celu strategicznego nr 2.

Aktywizacja i włączenie społeczne grup marginalizowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym

- 2.1. Aktywizowanie osób oddalonych od rynku pracy
- 2.2. Sprzyjanie rozwojowi ekonomii społecznej i innym formom integracji społecznej
- 2.3. Rewitalizacja środowisk ulegających wykluczeniu społecznemu

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bochni w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego realizował projekt „**Aktywni razem – w społeczeństwie i na rynku pracy**”. Projekt kierowano do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, z uwzględnieniem osób zamieszkujących obszary objęte rewitalizacją, będących w wieku produkcyjnym i pozostających w stanie bierności zawodowej. Rekrutacje prowadzono z zachowaniem zasady równości szans kobiet i mężczyzn oraz zasadę równości i dostępności projektu dla osób z niepełnosprawnością. Ponadto w rekrutacji stosowano kryteria premiujące dla osób doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek (ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność intelektualna, sprzężona, zaburzenia psychiczne etc.)

Dzięki indywidualnej diagnozie każdy z uczestników projektu został objęty wsparciem dostosowanym do potrzeb i możliwości. Zaproponowane ścieżki wsparcia obejmowały szkolenia, kursy i doradztwo o charakterze społecznym, edukacyjnym oraz zawodowym m.in. Trening Kompetencji Społecznych, Kursy Informatyczne, Indywidualne Konsultacje Psychologiczne, Szkołę dla Rodziców, grupy wsparcia, wspieranie uzupełnienia wykształcenia, Trening Aktywnej Postawy na Rynku Pracy, Indywidualne Doradztwo Zawodowe i inne w zależności od indywidualnych potrzeb wynikających z diagnozy uczestnika projektu i pojawiających się w trakcie realizowania projektu. Część szkoleń realizowano podczas wyjazdów szkoleniowych. Aktywizacja zawodowa realizowana była przez działający w Strukturach MOPS Klub Integracji Społecznej (KIS).

Przewidziane wsparcie zakładało przygotowanie uczestnika projektu do realizacji indywidualnie dobranych podczas doradztwa zawodowego kursów zawodowych, a następnie podjęcia trzymiesięcznego stażu zawodowego. Po przejściu pełnej ścieżki w ramach projektu zakładano, że część uczestników projektu podejmie zatrudnienie.

Chęć przystąpienia do projektu zadeklarowały 24 osoby, z którymi podpisano **kontrakty socjalne**. Zrealizowano następujące formy wsparcia dla uczestników

projektu:

- Trening Kompetencji Społecznych dla 12 osób
- Kursy Informatyczne: podstawowy dla 4 osób, średniozaawansowany dla 10 osób
- Indywidualne Konsultacje Psychologiczne dla 8 osób
- Indywidualne Konsultacje Prawne dla 10 osób
- Szkołę dla Rodziców dla 7 osób
- grupa wsparcia dla wszystkich uczestników - 24 osoby
- wspieranie uzupełnienia wykształcenia dla 2 osób
- Trening Aktywnego Poszukiwania Pracy dla 5 osób
- Indywidualne Doradztwo Zawodowe dla 18 osób
- staże zawodowe dla 6 osób
- nauka języków obcych: angielskiego, włoskiego i niemieckiego dla 3 osób

10 uczestników projektu korzystało z **kursów zawodowych**:

- Sprzedawca – magazynier z obsługą wózka widłowego – 1 osoba
- Kurs Cukierniczy - artystyczne zdobienie tortów – 1 osoba
- Kurs Kadry i Płace z obsługą programów Płatnik, Symfonia, Optima – 2 osoby
- Kurs Dozoru Mienia – 2 osoby
- Kurs Betoniarz – Zbrojarz – 1 osoba
- Kurs Instruktora Sportu - specjalizacja narciarstwo zjazdowe – 1 osoba
- Kurs kosmetyczny - Stylizacja paznokci – 2 osoby

Ponadto:

- Kurs Prawo Jazdy kat. B – 6 osób

W czasie spotkań grupy wsparcia realizowane były tematy związane z aktywizacją społeczną, działania o charakterze motywującym, zorientowane na poznawanie własnych zasobów i możliwości, budujące pewność siebie, projektujące ścieżkę kariery zawodowej, pobudzające aspiracje edukacyjne oraz działające na rzecz świadomego planowania przyszłej drogi zawodowej. W trakcie spotkań grupy wsparcia uczestnicy nawiązali także znajomości i przyjaźnie, które stanowią wartość dodaną projektu, istotną dla ich dalszej aktywności społecznej. Beneficjenci projektu mieli także możliwość korzystania z propozycji aktywności kulturalno – rekreacyjnych takich jak: wyjazd do teatru, wyjście do kina, wizyta w Kopalni Soli (uczestnicy i ich dzieci), wyjazd integracyjno – rekreacyjny do ośrodka jazdy konnej „Zaczarowane Wzgórze” w Czasławiu oraz pięciodniowy wyjazd szkoleniowo - rekreacyjny uczestników i ich dzieci do Zakopanego.

W 2017 r. realizację projektu zakończyło 12 osób, pozostałym przedłużono udział w projekcie z uwagi na kontynuację realizacji kursów zawodowych lub podejmowanie stażu zawodowego.

Spośród wszystkich uczestników projektu 6 osób podjęło **staż zawodowy**, a 4 osoby **uzyskały zatrudnienie**.

Ww. projekt jest kontynuowany w 2018 r.

W strukturach MOPS funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, w ramach którego prowadzona jest praca socjalna ukierunkowana na aktywizację społeczno – zawodową z osobami, które z różnych powodów nie zostały objęte pomocą w ramach opisanego wyżej projektu.

W 2017 r. z pomocy KIS korzystało 6 kobiet, które jednocześnie wykonywały, w ramach zatrudnienia wspieranego, **prace społecznie użyteczne** w MOPS jako opiekunki środowiskowe. Działania podejmowane wobec uczestniczek KIS opierały się, podobnie jak w przypadku uczestników projektu, na sporządzeniu diagnozy sytuacji osoby, rozpoznaniu jej zasobów i możliwości, poziomu motywacji do podejmowania aktywności społecznej i zawodowej, rozpoznania przyczyn znalezienia się w trudnej sytuacji życiowej oraz rozwijaniu potencjału osoby poprzez różne formy pracy socjalnej i odpowiedniego doboru wsparcia. Spośród uczestniczek KIS, 2 osoby podjęły zatrudnienie po zakończeniu prac społecznie użytecznych.

Zgodnie z ramowymi planami nauczania w starszych klasach 5 szkół podstawowych przeprowadzonych zostało **150 godzin zajęć z doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży**. Działania miały na celu przygotowanie młodzieży do przyjęcia kreatywnej postawy na rynku pracy.

W 2017 r. Samorząd Miasta Bochnia przystąpił do **projektu MOWES** – Małopolskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej. Zrealizowano 1 spotkanie, w którym uczestniczyło 8 osób (kolejne 2 w 2018 r.) z Operatorem Projektu, samorządami Miasta i Powiatu oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych i Związku Pracodawców. Celem projektu jest utworzenie spółdzielni socjalnej oraz wypracowanie metod współdziałania podmiotów ekonomii społecznej z oboma samorządami.

W 2017 r. opracowano **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Bochnia na lata 2017 – 2026**, który następnie przyjęto do realizacji Uchwałą XXXII/289/17 Rady Miasta Bochnia z dnia 27 kwietnia 2017 r.

Program w celu głównym zakłada ożywienie obszaru rewitalizacji poprzez wielopłaszczyznowe działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki. Cel ten realizowany będzie w obszarach: ożywienia społeczne i gospodarcze zdegradowanej tkanki miejskiej, wzrostu integracji społecznej i lokalnej oraz poprawę jakości zamieszkania i przestrzeni życia mieszkańców. Rewitalizacji będą podlegały 3 obszary terenu miasta: Śródmieście – Campi, osiedle socjalne – ul. Na Buczków oraz osiedle socjalne - ul. Korbońskiego.

W MCDiM „Ochronka” utworzono projekt, którego realizacja przewidziana jest

od stycznia 2018 r. Projekt adresuje działania do dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wskazane w GPR Miasta ochnia na lata 2017- 2026 jako zdegradowane (socjalne).

Realizacja celu strategicznego nr 3.

Aktywność i bezpieczeństwo socjalne osób starszych i niepełnosprawnych

- 3.1. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie uprawnień osób starszych i niepełnosprawnych, ich potencjału i potrzeb
- 3.2. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do usług opiekuńczych i innych form wsparcia środowiskowego
- 3.3. Inkluzja osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym
- 3.4. Zabezpieczenie potrzeb socjalnych osób starszych i niepełnosprawnych

W kształtowaniu pozytywnych postaw wobec osób starszych i niepełnosprawnych najistotniejszą rolę odgrywają instytucje, w których zadania wpisane jest wychowanie. Bowiern szacunek, tolerancja i wyrozumiałość dla słabszych, chorych, niepełnosprawnych czy starszych promowana w młodości procentuje kapitałem silnego i opiekuńczego społeczeństwa.

W ubiegłym roku liczne działania na rzecz tolerancji i szacunku wobec starszych realizowały placówki oświatowe, przedszkola, MCDiM „Ochronka”, przede wszystkim w obchodach dnia babci i dziadka, o których pisano wcześniej.

W dwóch placówkach oświatowych na terenie miasta funkcjonują klasy i oddziały integracyjne, w których prowadzone jest wspólne kształcenie dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi. W Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 z oddziałami integracyjnymi działa 6 takich klas, w Miejskim Przedszkolu Nr 2 działają 2 oddziały integracyjne. Jednym z celów takiej organizacji wspólnego nauczania jest kształtowanie pozytywnych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych.

W Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 zorganizowano wyjście na projekcję filmu „Cudowny chłopak”, poruszającym kwestie dyskryminacji i nękania rówieśniczego oraz przeprowadzono lekcję wychowawczą na temat akceptacji osób niepełnosprawnych.

W Szkole Podstawowej Nr 5 zorganizowano i przeprowadzono akcję „Pola nadziei” (sprzedaż żonkili) dla hospicjum domowego im. Bł. E. Bojanowskiego, zorganizowano „Dzień tolerancji” oraz kiermasze ciast na rzecz podopiecznych Fundacji „Auxilium”.

Miejskie Przedszkole Nr 4 umożliwiło swoim wychowankom udział w teatrykach aktorów krakowskich m.in. o tematyce tolerancji i poszanowania drugiego człowieka. Wydarzenia realizowano we wszystkich grupach przedszkolnych.

W Miejskim Przedszkolu Nr 5 realizowane były zajęcia dydaktyczno – wychowawcze dla 100 dzieci uczące tolerancji i akceptacji wobec odmienności innych osób. Zajęcia były prowadzone dla 5 i 6 latków. Zorganizowano także Przedszkolny Dzień Tolerancji.

16 dzieci z Miejskiego Przedszkola Nr 6 przedstawiało program artystyczny oraz wręczyło upominki pensjonariuszom Domu Pomocy Społecznej w Bochni.

Osobom, które z racji wieku, choroby czy niepełnosprawności nie są w stanie zaspokajać swoich podstawowych potrzeb samodzielnie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w formie **usług opiekuńczych** świadczonych przez opiekunki środowiskowe. Praca opiekunek środowiskowych zatrudnionych w MOPS to jedna z możliwości zabezpieczenia osób starszych i niepełnosprawnych w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Świadczona pomoc dotyczy pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego, opiekę higieniczną, pielęgnację podopiecznego, zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze przyznawane w oparciu o Uchwałę nr XXXV/343/05 Rady Miejskiej w Bochni z dnia 12 sierpnia 2005 w sprawie warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat oraz trybu ich pobierania, pozwalają niejednokrotnie utrzymać osobę starszą w dotychczasowym środowisku życia i oddalić ją od konieczności pobytu w DPS.

Zorganizowanie w miejscu zamieszkania usług opiekuńczych na wysokim poziomie jest niejednokrotnie alternatywą dla kosztownego pobytu w DPS.

W 2017 r. z pomocy 15 opiekunek środowiskowych skorzystało 110 osób, dla których zrealizowano **24 888 godzin** usług opiekuńczych.

Rodziny z dziećmi zamieszkałe na terenie Gminy Miasta Bochnia mają ponadto możliwość korzystania z pomocy w formie **specjalistycznych usług opiekuńczych**.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawane są uwzględnieniem szczególnych potrzeb osób (dzieci) wymagających pomocy w formie specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym np. fizjoterapeutę, psychologa, pedagoga o różnych specjalnościach, logopedę. W 2017 r. ze specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało **7 dzieci**, dla których zrealizowano **421 godzin zajęć integracji sensorycznej** oraz **89 godzin zajęć z psychologiem**.

Odpłatność za obie formy usług opiekuńczych ustalana jest na podstawie dochodu rodziny.

Środki finansowe posiadane przez seniorów niejednokrotnie nie wystarczają na zabezpieczenie ich najbardziej podstawowych potrzeb życiowych jak opłaty mieszkaniowe i za media, zakup żywności i środków czystości czy niejednokrotnie finansowanie drugiego leczenia i zakup leków. Nierzadko są oni pozbawieni wsparcia rodziny nie tylko finansowego, ale także społecznego i emocjonalnego.

W 2017 r. z pomocy finansowej MOPS w Bochni korzystały **153 rodziny**

rencistów i emerytów o łącznej liczbie **381 osób** w rodzinach. 283 rodzinom przyznano pomoc z powodu występowania przesłanki niepełnosprawności, 321- z powodu występowania długotrwałej lub ciężkiej choroby. 126 osobom wypłacono zasiłki stałe dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy. Wszystkie osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pieniężnych, w tym seniorzy, są objęci przez pracowników socjalnych w rejonach pracą socjalną.

Na terenie miasta działalność prowadzi **Dzienny Dom Senior – Wigor**. Dom zapewnia 29 miejsc dla osób powyżej 60. roku życia. W 2017 r. w ramach projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej utworzono kolejne 10 miejsc. Łącznie w 2017 r. korzystało 41 podopiecznych.

Uczestnikom proponowane są zajęcia, których głównym celem jest aktywizacja społeczna, poprzez wspólne spotkania, aktywność kulturalną, rekreacyjną. Możliwe jest korzystanie z terapii zajęciowej, treningu funkcji poznawczych czy muzykoterapii. Dom zapewnia posiłek, dostęp do stanowisk komputerowych a także pomoc wykwalifikowanej kadry w bieżących sprawach osób starszych.

Na terenie miasta corocznie poszerzana jest **oferta kulturalno – rekreacyjna** dla osób starszych. Swoje działania do tej grupy wiekowej kierują m.in. Miejski Dom Kultury, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna czy Kryta Pływalnia.

Biblioteka w ubiegłym roku oferowała seniorom i osobom niepełnosprawnym:

- bezpłatne wypożyczanie osobom z niepełnosprawnością wzroku - 5 urządzeń czytnik
- nagrywanie i bezpłatne rozpowszechnienie książek mówionych przeznaczonych dla osób niewidomych i słabowidzących w standardzie cyfrowym, odtwarzanych przez czytaka - udostępniono 624 książki
- strona internetowa Biblioteki dostosowana dla osób z niepełnosprawnością wzroku
- otwarcie i prezentacja wystawy malarstwa Stanisława Kmiecika – artysty malującego ustami i nogami, wernisaż uświetnił recital Marka Piekarczyka (110 uczestników). Współorganizacja w ramach Festiwalu „Integracja Malowana Dźwiękiem”,
- warsztaty Rękodzieła Artystycznego, cykl spotkań tematycznych: kanzashi, bibułkarstwo, wiklina papierowa itp., Filia Nr 3 (25 spotkań, 245 uczestników)
- spotkania seniorów w Klubie Czytelnika Czworkeczki, Filia Nr 4 (10 spotkań, 113 uczestników)
- spotkania dla osób z niepełnosprawnością wzroku i seniorów w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki Audio (10 spotkań, 58 uczestników)
- kursy komputerowe dla osób 50+ „Do internetu jeden krok” (32 spotkania, 80 uczestników)
- realizacja usługi "Książka na telefon" –dostarczanie książek mówionych, audiobooków, czasopism dla osób słabowidzących i książek w brajlu osobom, które ze względu na stan zdrowia mają problemy z poruszaniem się (1 osoba

korzystająca)

- koncert charytatywny uczniów Szkoły Muzycznej I Stopnia w Mikuszowicach, gość specjalny Zespół byANN, wsparcie bocheńskiej fundacji Auxilium, współorganizacja Biblioteka i Szkoła Muzyczna w Mikuszowicach (65 uczestników).

Kryta Pływalnia w okresie od marca do czerwca 2017 r. organizowała zajęcia „Gimnastyka dla Seniora”. W 10 spotkaniach systematycznie brało udział około 8-10 seniorów, łącznie 90 wejść.

Działania na rzecz aktywności seniorów podejmowały także **Stowarzyszenia** w ramach umów zawieranych z Urzędem Miasta Bochnia na realizację zadań, na które otrzymały dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Bochnia:

- Stowarzyszenie Kulturalne „Chór Złota Jesień” – 3 przedsięwzięcia
- Stowarzyszenie „Sami lecz nie samotni” – cykl 8 spotkań bocheńskich Seniorów (spotkanie integracyjne, wyjścia do teatru, kina, wyjazd do gospodarstwa agroturystycznego, gimnastyka, etc.)
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Kropla Dobroci” – 3 inicjatywy: warsztaty muzyczne, Festiwal Piosenki „Integracja malowana Dźwiękiem”
- Małopolski Związek Osób Niepełnosprawnych – 4 wyjazdu na zajęcia rehabilitacyjne na basenach termalnych dla osób niepełnosprawnych ruchowo
- Fundacja „Niewidomi na tandemach” – rajd rowerowy na tandemach po Małopolsce dla osób niewidomych i ich widzących pilotów
- Polski Związek Niewidomych Koło Bochnia – zajęcia rehabilitacyjno – artystyczne dla osób niewidomych (warsztaty plastyczne, arteterapia) – 40 spotkań
- Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga w Bochni” – 10 spotkań Akademii Kolpinga Trzeciego Wieku – zajęcia dla seniorów z kulinariów, florystyki, obsługi komputera, wyjazd do teatru, wykłady lekarskie etc.)

Realizacja celu strategicznego nr 4.

Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego

- 4.1. Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych, promocja i wzmocnienie odpowiedzialności społecznej
- 4.2. Partnerstwo z sektorem obywatelskim, animowanie środowisk lokalnych do aktywności
- 4.3. Profesjonalizacja i integracja służb społecznych

Powyżej wymieniono stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które w ubiegłym roku otrzymały dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Bochnia na realizację zadań z zakresu rozwiązywania i zapobiegania problemom społecznym. Łącznie udzielono dotacji 11 organizacjom i stowarzyszeniom w kwocie blisko 26 tysięcy złotych.

Placówki edukacyjne podejmowały inicjatywy na rzecz budowania tożsamości lokalnej i poczucia przynależności społecznej, wzmocnienia identyfikacji z miejscem zamieszkania poprzez:

- organizowanie konkursów recytatorskich o treści patriotycznej (MP nr 1, MP Nr 4, MP Nr 5),
- Realizacja Programu Autorskiego: „Kto Ty jesteś – Polak mały”,
- realizacja tematów kompleksowych dotyczących Ojczyzny i Miasta (MP Nr 5),
- aktywizowanie rodziców w Budżecie Obywatelskim na rzecz przedszkola (MP Nr 6),
- obchody Dnia Patrona Szkoły (PSP Nr 1, PSP Nr 5)
- zapewnienie uczniom możliwości zwiedzania zabytków najbliższej okolicy i wystaw tematycznych (PSP Nr 5).

Identyfikację z miejscem zamieszkania i jego potrzebami wspierają także działania takie jak inicjowane przez Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną we współpracy ze Stowarzyszeniem „Bochnianie Bezdomniakom” spotkanie „Zwierzęta bezdomne i wolno żyjące w Bochni” adresowane do miłośników zwierząt (prelekcje Marty Sosin, Piotra Surmy, koncert zespołu PiS).

Poczucie odpowiedzialności za środowisko lokalne wspierają kampanie na rzecz aktywnego włączenia w prace i głosowania nad Budżetem Obywatelskim, w ramach którego na wygląd i funkcjonowanie miejsca zamieszkania może mieć każdy obywatel Bochni.

Osoby pracujące w obszarze pomocy społecznej systematycznie podnoszą swoje kompetencje.

Trzech asystentów rodziny zatrudnionych w tut. MOPS w 2017 r. uczestniczyło w 10 sesjach szkoleniowych, których tematyka dotyczyła przede wszystkim pracy z rodziną.

Ponadto pracownicy socjalni uczestniczyli w 17 szkoleniach, które dotyczyły doskonalenia kompetencji pracy z rodziną.

W MOPS zorganizowano **2 szkolenia**: z zakresu pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego (15 osób) oraz z tematyki doskonalenia technik pracy socjalnej (14 osób).

Pedagodzy, nauczyciele, wychowawcy, pracownicy MCDiM „Ochronka” podnosili swoje kompetencje w ramach szkoleń zewnętrznych i wewnętrznych. Szkolenia te obejmowały tematykę także zagadnienia z obszaru pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zagrożeń wśród młodzieży i edukowania rodziców w tym zakresie.

Ponadto pracownicy instytucji pracujących w obszarze pomocowym, w tym wspierających rodziny i ich członków, utrzymują stałą współpracę w ramach zespołów do spraw rodziny, spotkań grup roboczych w procedurze „Niebieskie Karty”, w ramach zespołów do spraw oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Dokonują interdyscyplinarnej diagnozy sytuacji rodzin i ustalają ścieżkę pomocy w ramach swoich kompetencji, dzięki czemu inicjatywy podejmowane na rzecz wspierania rodziny są komplementarne, dostosowane do potrzeb rodziny i jej możliwości. Podejście takie gwarantuje trafność podejmowanych działań i ich efektywność.

Miejski Ośrodek upowszechnia informacje na temat aktualnej oferty i form pomocy poprzez umieszczenie informacji na tablicach informacyjnych w siedzibie MOPS oraz w sposób obszerniejszy na stronie internetowej Ośrodka www.mopsbochnia.pl.

Każdy pracownik socjalny udziela ustnie informacji o świadczeniach realizowanych w MOPS w formie oraz przekazuje te informacje w formie pisemnej. Każda rodzina, która korzystała z pomocy MOPS w Bochni w 2017 r. lub zgłosiła się po taką pomoc uzyskała informację o świadczeniach realizowanych przez tut. Ośrodek.